

SZILI CINTIA

A FELKÉSZÜLÉS ÉS A RÉSZVÉTEL ÖRÖME, TANULSÁGAI: GONDOLATOK A XII. KÁRPÁT-MEDENCEI ANYANYELVTANÍTÁSI VERSENY KAPCSÁN

Pannon Egyetem, hallgató

A XII. Kárpát-medencei anyanyelvtanítási verseny 2025. március 19–21. között került megrendezésre Egerben. Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Magyar Nyelvészeti Tanszéke és a Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyartanári Tagozata által együttesen rendezett megmérettetésen kilenc magyartanár szakos egyetemista vett részt. A versenyt még inkább különlegessé tette, hogy két résztvevője is a határon túlról, Nyitráról és Beregszászról érkezett. A versenytanítások témakörét a felsorolás, halmozás, fokozás alakzatok szerepe, illetve azoknak a hatása különböző szövegtípusokban képezte. Az órák az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Technikumban kerültek megtartásra. Minden versenyző számára lehetőség nyílt egy tanórán való hospitálásra a 9–11. évfolyam egyik, véletlenszerűen kisorsolt osztályában. A 45 perces tanórák az előre elkészített és beküldött, kreatív óratervek alapján zajlottak le, amelyeken a tanulók mellett a zsűri szintén személyesen vett részt. A versenytanításokról videófelvetelek is készültek, amelyek lehetővé teszik a későbbi elemzéseket és vizsgálatokat. A háromnapos programsorozat lehetőséget nyújtott arra is, hogy a különböző egyetemekről érkezett leendő magyartanárok megismerjék egymást, valamint tapasztalatokat és módszertani technikákat cseréljenek.

Számomra a veszprémi Pannon Egyetem képviselőjeként nyílt lehetőség részt venni a XII. Kárpát-medencei anyanyelvtanítási versenyen, amelyre Szabó Melinda egyetemi docens készített fel.

A tanóra megtervezése során az anyanyelv-oktatás tananyagát más tudományterületekről származó ismeretekkel is összekapcsoltam: bemutattam, hogy az *alakzat* fogalma a matematika, az informatika és a művészetek terminológiájában is megjelenik. Kiemeltem, hogy a különböző területeken elsajátított ismeretek között gyakran fedezhetők fel kapcsolódási pontok. Ez elősegítheti az új tananyag megjegyzését és mélyebb szintű

elsajátítását, mivel lehetőséget ad arra, hogy a tanulók az ismeretlen információkat már meglévő tudásukhoz kapcsolják.

Az alakzatot, a felsorolást, az ismétlést és a fokozást mint újonnan bevezetett fogalmakat az ismertetés során számos példával szemléltettem, ezzel segítve a definíciók megértését. A felhasznált idézetek mind a Nemzeti alaptantervben szereplő szépirodalmi művekből származtak. Az új tananyag elsajátítása és a tantárgyközi kapcsolódások mellett a játékoság bevonására is lehetőség nyílt: a tanulók megnevezhették a verset és annak alkotóját, amelyből az adott példa származott, valamint újabb idézetekkel is bővíthették az irodalmi anyagot. Arra törekedtem, hogy a diákokat aktívan bevonjam a tanóra menetébe, illetve igyekeztem pozitív tanári visszajelzésekkel növelni a tanulói motivációt.

Az új információ átadását az összeállított óratervnek megfelelően több játékos feladat szakította meg, amelyek szorosan kapcsolódtak a tananyaghoz, és lehetőséget nyújtottak az önálló, kreatív gondolkodásra is. Mindez hozzájárult a tanulók figyelmének felkeltéséhez és fenntartásához. Az első feladatban megkezdett mondatokat kellett befejezniük, például: *A barátság alapja alaz...*; *Az állatkertben látható...*; *A kedvenc könyvem címe...*; *A nyaralásra viszek magammal...*; *A szabadidőmben szívesen...*; *Szívesen elutaznék...*; *Szerintem a legjobb superképesség alaz...* stb. A gyakorlat során a diákok úgy alkottak felsorolásokat, hogy ennek tudatosítása nem vált hangsúlyossá, miközben önmagukról is megosztottak információkat, ami az osztályközösség formálását is elősegítette.

Az óraterv egyik fontos eleme és célkitűzése volt, hogy a szépirodalmi szövegek mellett a tudományos, a publicisztikai, a hivatalos, a magánéleti és a közéleti szövegtípusok is megjelenjenek, mivel felsorolásokkal ezeken a kommunikációs színtereken is találkozunk. Vagyis az alakzatok bármely kommunikációs közegben jelenhetnek.

Ehhez kapcsolódóan a tanulók véletlenszerűen kialakított, négyfős csoportokban olyan, legalább négy mondatból álló szövegeket alkottak, amelyek két felsorolást tartalmaztak. A szövegek típusát mindegyik csapat a Wordwall felületén létrehozott szerencsekerék segítségével sorsolta ki. A feladat nemcsak a tananyag mélyebb elsajátítását segítette elő, hanem a kreatív gondolkodást és a szövegalkotási készséget is erősítette.

A verseny során lehetőség nyílt arra is, hogy a többi versenyzővel közösen új módszereket és technikákat is megismerjünk. Ezt segítette például az a feladat, amelyben egy valós vagy fiktív személyt, illetve karaktert kellett bemutatnunk és jellemeznünk annak alapján, hogy milyen közös vagy éppen ellentétes vonásokkal rendelkezik hozzánk képest. Ez a játék az önreflexió és az önértékelés erősítését szolgálta. A kreatív feladatok révén lehetőségünk nyílt a többi versenyzőt is megismerni, ennek is köszönhetően a verseny hangulata nyugodt, légköre támogató volt: a résztvevők inkább leendő kollégaként, semmint ellenfélként tekintettek egymásra. Így a várakozás nehéz pillanatait nagyban oldották az egymás közötti bátorító szavak.

A versenytanítás számomra leginkább nyugtalanító része a rám irányuló fokozott figyelem és a kamera jelenléte volt, amellyel a 11. osztályos tanulók számára tartott órát rögzítették. Az ebből fakadó többletstressz kihatott a hangszínemre is: az óra elején a megszokottnál magasabbá és vékonyabbá vált. A versenyhelyzet miatti idegeskedés következtében két feladat sorrendjét fel is cseréltem. Mindezek az idegeskedés kezelése kapcsán tanúsítják azt, hogy még szükségem van gyakorlásra, illetve tapasztalatgyűjtésre, főként mivel ez volt az első, általam önállóan tartott tanóra egy csoport számára. A jövőben több módszerrel felkészülve szeretnék majd katedrára lépni. Pozitívan érintett ugyanakkor, hogy a magas stressz-szintem szinte teljes mértékben megszűnt, amikor a versenytanítás során a diákokra kellett koncentrálnom. Ennek köszönhetően képes voltam arra összpontosítani, hogy számukra egy követhető, logikus és élvezhető tanórát mutassak be.

A tanulók, bár a tanórát megelőzően csupán egyetlen óralátogatás alkalmával találkoztunk, aktívan és lelkesen vettek részt a feladatokban, amelyek során más tantárgyakból szerzett ismereteiket is megmutatták.

Az ilyen jellegű, motiváló és bátorító versenyeken való részvételt mindenki számára csak ajánlani tudom, hiszen minden versenyző nyereséggel távozik. Lehetőség nyílik más tanár szakos egyetemistákat, oktatókat megismerni Magyarország különböző felsőoktatási intézményeiből, illetve a határon túlról is, és ezek a kapcsolatok a versenyt követően is fennmaradhatnak. Emellett a szakmai versenyek kiválóan alkalmasak az ismeret- és tapasztalatszerzésre, a tanítási eszköztár bővítésére, ezáltal pedig a tanári attitűd formálására és fejlesztésére.

Végül szeretnék köszönetet mondani Szabó Melinda egyetemi docensnek a sok segítségért, támogatásért, bizalmáért és a számos jótanácsért. Köszönetemet fejezem ki az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Magyar Nyelvészeti Tanszékének és a Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyartanári Tagozatának a XII. Kárpát-medencei anyanyelvtanítási verseny megszervezéséért és lebonyolításáért.